

MAAELUMINISTEERIUM

Perioodi 2023–2027 pärandniidu hooldamise ja väärtusliku püsirohuma sailitamise toetus

9.03.2023

Kadri Kask
maakasutuspoliitika osakond
peaspetsialist

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa Investeeringud
maapiirkondadesse

1

Pärandniidu hooldamise toetus

- Toetuse saajad on **kõik pärandniidu hooldajad**: eraisikud, ettevõtted, MTÜd.
- Pärandniidu hooldamise kohustuse kestvus on **viis järjestikust kalendriaastat**.
- Toetust võib taotleda **vähemalt 0,1 hektari suuruse EELISesse kantud pärandniidu kohta, mis asub kaitstaval alal** või Rebala muinsuskaitsealal.
- Taotleja peab osalema Keskkonnaameti korraldatud **pärandniidu hooldamise koolitusel** hiljemalt esimesel kohustuseaastal. Varasemad koolitused enam ei kehti.
- Taotlemisel 2. mai – 15. juuni **annab Keskkonnaamet e-PRIAs taotlejale ette** toetusõiguslikud pärandniidud ja tingimused nende hooldamiseks.

2

Vana ja uus kohustus ning teised toetused

- **Samal ajal ei või taotlejal olla eelmise perioodi MAK arengukava 2014–2020 ja ÜPP strateegiakava 2023–2027 pärandniidu hooldamise kohustust.**
- MAK arengukava 2014–2020 raames võetud pärandniidu hooldamise kohustuse võib asendada ÜPP strateegiakava 2023–2027 kohustusega. Sellisel juhul **vana kohustus lõpeb ja taotlejal algab uus 5-aastane** ÜPP strateegiakava 2023–2027 pärandniidu hooldamise kohustus.
- **Kõik pärandniidud saavad sama maa kohta taotleda PST ehk põhisissetulekutoetust, ümberjaotavat toetust ja loomade olemasolul mahetoetust samuti nagu teised püsirohumaad.**
- Kõik pärandniidu hooldajad saavad taotleda ka loomadega seotud otsetoetusi ja investeeringutoetusi.

3

Kohustuse suurendamine, vähendamine ja üle andmine

- Toetuse saajal on õigus **kohustust suurendada, vähendada ja üle anda.**
- Toetuse saajal on õigus kohustust koos maaga teisele isikule üle anda või sama 5-aastase kohutuse raames kuni kaks hektarit või kuni 20 % suurendada ja 10 % vähendada, **sel juhul tal kehtiv kohustus jätkub.**
- Kui kohustust soovitakse **suurendada suuremas mahus, algab taotlejal uus 5-aastane kohustus.**
- Kui kohustusega hõlmatud maa läheb majapidamisest välja, siis kohustus selle maa osas lõpetatakse ja kohustuse üle andjalt toetust tagasi ei nõuta.
- **Taotleja täidab tingimuslikkuse nõudeid kogu oma põllumajanduslikul maal.**

4

Põhitegevus ja lisategevused

- Taotleja peab valime **ühe põhitegevuse**, kas niitmise, karjatamise või puisniidu taastamisjärgse hooldamise, **mille kestvus on viis aastat**
- Taotleja võib valida **igal kohustuseperioodi aastal ühe või mitu lisategevust**, mille kestvus on üks aasta.
- Lisategevuse toetust saab võtta ainult sellele pärandniidule, kuhu on võetud põhitegevuse toetust.
- Lisategevust saab võtta konkreetsele pärandniidule.
- Üks kord viie aasta jooksul võib jätta pärandniidu hooldamata ehk võtta **puhkeaasta**, kui samal ajal on tagatud, et elupaik on heas seisus
- Puhkeaastal saab toetust tegevuse ühikumäär järgi, mille alusel anti toetust puhkeaastale eelnenud kalendriaasta kohta.
- Kohustuseperioodi esimesel aastal puhkeaastat võtta ei saa.

5

Põhitegevuste ühikumäärad

- **Toetuse ühikumäär põhitegevuse elluviimise eest on ühe hektari maa kohta kalendriaastas:**
  - 1) 100 eurot enne 15. juulit pärandniidu niitmise, välja arvatud puisniidu niitmise korral;
  - 2) 150 eurot alates 15. juulist pärandniidu niitmise, välja arvatud puisniidu niitmise korral;
  - 3) 600 eurot puisniidu niitmise korral;
  - 4) 300 eurot puisniidu taastamisjärgse hooldamise korral;
  - 5) 185 eurot pärandniidu karjatamise korral.

6

Põhitegevuse nõuded pärandniitudele, mida niidetakse

- Kui Keskkonnaamet ei ole niitmise algusaega määranud, siis võib niita **endale sobival ajal**.
- Kui alal esineb keskkonnaregistrisse kantud **kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi elupaik**, siis on alal lubatud niita **alates 15. juulist**.
  - Kui taotleja kõik niidetavad alad jäävad kaitsealuse maas pesitseva linnuliigi esinemisalale, siis võib Keskkonnaameti nõusolekul niita ka enne 15. juulit, kuid mitte enam kui 20% taotleja niidetavatel aladel.
- Niidetaval pärandniidul tuleb jätta **5–30% alast niitmata**. Kui ala ohustab seisundi halvenemine, tuleb terve ala ära niita.
- Niidetav pärandniit peab olema **niidetud ja niide kokku kogutud 1. septembriks** ja kokku kogutud niide peab olema alalt **ära viidud niitmisele järgneva aasta 1. aprilliks**.
- Niidetaval pärandniidul on **hekseldamine keelatud**, välja arvatud puisniidu taastamisjärgsel hooldamisel.
- Pärandniitu **võib pärast niitmist ja niide kokku kogumist karjatada**. Keskkonnaametit teavitama ei pea.

7

Põhitegevuse nõuded pärandniitudele, mida karjatatakse

- Rannaaladel tuleb alustada karjatamisega hiljemalt 31. mail. Mujal võib karjatamisega alustada **endale sobival ajal**.
- Karjatamise tulemusena peab kogu taotletaval alal olema visuaalselt tuvastatav, et loomad on alal toitunud selliselt, et rohustu on vähemalt 50 protsendi ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud alal on rohustu valdavalt söödud.
- Karjatamise tulemus peab olema saavutatud **1. oktoobriks**.
- Loomade **liskasöötmine pärandniidul on keelatud**.
- **Pärandniitu võib enne karjatamist niita**, kui keskkonnaamet on selle e-PRIAS lubanud ja niitmine, **niide kokku kogumine ja ära viimine toimub enne 1. augustit**. Sel juhul peab täitma niitmise nõudeid.
- **Pärandniitu võib pärast karjatamist üle niita või hekseldada alates 1. augustist**, kui selle rohustu on 50 protsendi ulatuses madalaks söödud ning ülejäänud pärandniidul on rohustu valdavalt söödud. Niite ja heksli võib maha jätta. Vähemalt kolm päeva enne niitmise või hekseldamisega alustamist **peab teavitama Keskkonnaametit**.

8

Põhitegevuse nõuded puisniidu taastamisejärgsel hooldamisel

- Puisniidu taastamisejärgsel hooldamisel on lubatud puisniitu niita, hekseldada või karjatada.
- Puisniidul ei ole hekseldamine lubatud enne 1. augustit.
- Puisniit peab olema niidetud, karjatatud või hekseldatud 1. oktoobriks.
- Puisniidu taastamisejärgsel hooldamisel niitmise ja karjatamise põhitegevuse nõuded ei kehti

9

Lisategevus liigikaitseliselt olulistel rannaaladel

- Toetust võib küsida pärandniidu hooldaja, kes **karjab EELISesse kantud liigikaitseliselt olulisel rannaalal.**
- Liigikaitseliselt olulise rannaala lisategevuse elluviimise korral peab karjatamise tulemusena pärandniidu **rohustu olema 1. oktoobriks 75 protsendi ulatuses madalaks söödud** ning ülejäänud pärandniidul on rohustu valdavalt söödud.
- 1. oktoobriks peavad pärandniidu madalamad kohad, sealhulgas lõugas ja väikeveekogu olema hooldatud.
- **Rannaalal ei tohi esineda puittaimestikku**, välja arvatud koduloomade varjekohas.
- Rannaala peab kokku moodustama vähemalt 45-hektarilise terviku, välja arvatud laiul asuv rannaala.

10

Lisategevus pärandniidu käsitsi või hobuniidukiga niitmisel ja laiul või väikesaare lisategevus

• Käsitsi või hobuniidukiga niitmine:

- Toetust võib küsida pärandniidu hooldaja, kes **niidab kogu pärandniidu vikati, trimmeri, hobuse ja hobuniiduki või motoplokiga.**
- Heina võib kokku koguda tavalise tehnikaga.
- Tegevust valides ei kehti niitmise põhitegevuse nõuded, välja arvatud niite kokku kogumise ja alalt ära viimise kuupäevad.

• Pärandniidu hooldamine laiul või väikesaarel:

- Toetust võib küsida pärandniidu hooldaja, kes **hooldab pärandniitu laiul või väikesaarel, kus puudub püsiv praamiühendus ja kuhu ei pääse teisiti kui muu veesõidukiga.**
- Lisategevuse toetust makstakse ühele taotlejale pärandniidu hooldamiseks vajalikeks tegevusteks kuni 100 hektarile.

11

Lisategevus väärtuste hindamiseks ehk tulemuspõhine pärandniidu hooldamine

- **Väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise korral hindab taotleja pärandniitu LIFE'i projekti „Loodusrikas Eesti“ raames välja töötatud metoodika alusel ja täidab väärtuste hindamise ankeedi.**
- Ühele taotlejale antakse väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise eest toetust kuni kolme pärandniidu kohta kalendriaastas.
- Väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise korral antakse pärandniidu kohta, mis on väiksem kui viis hektarit, toetust vähemalt 50 eurot.
- Väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise korral antakse pärandniidu kohta, mis on suurem kui 20 hektarit, toetust kuni 200 eurot.

12

Pärandniidu või liigi seisundi parendamise lisategevus

- Toetust võib küsida pärandniidu hooldaja, kes valib koosluse või liigi seisundi parendamiseks ühe või mitu järgmist tegevust:
  - **sonnide ja lompide taimestikust puhastamine**
  - **puistu kujundamine**
  - **mätaste eemaldamine**
  - **ebasoovitava taimestiku tõrjumiseks vajalikud täiendavad tööd.**
- Toetust antakse pärandniidu selle osa kohta, kus pärandniidu või liigi seisundi parendamise lisategevust on Keskkonnaameti hinnangul vaja läbi viia.

13

Lisategevuste ühikumäärad

- **Toetuse ühikumäär lisategevuste elluviimise eest on ühe hektari maa kohta kalendriaastas:**
- 1) 80 eurot liigikaitseliselt olulise rannaala lisategevuse elluviimise korral;
- 2) 200 eurot pärandniidu käsitsi või hobuniidukiga niitmise lisategevuse elluviimise korral;
- 3) 10 eurot laiu või väikesaare lisategevuse elluviimise korral;
- 4) 100 eurot pärandniidu või selle loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liigi seisundi parendamise lisategevuse elluviimise korral;
- 5) 10 eurot väärtuste hindamise lisategevuse elluviimise korral.

14

15

Väärtusliku püsirohumaad säilitamise toetus

- Toetust võib taotleda vähemalt 0,3 ha suuruse **inventeeritud väärtusliku püsirohumaad või väljaspool kaitstavaid alasid asuva pärandniidu kohta.**
- Toetus saab hakata taotlema **alates 2024. aastast.**
- Kohustuse pikkuseks on **viis järjestikust kalendriaastat.**
- Toetust saab **küsida ainult ekspertide poolt inventeeritud** ja kaardile kantud väärtuslike püsirohumaade ja väljaspool kaitsealasid asuvate pärandniitude kohta.
- Väärtuslikud püsirohumaad on kõrge loodusväärtusega pikaajalised püsirohumaad, kus on kujunemas looduslik taimestik ja seeläbi tagatud tingimused kõrgema liigirikkuse kujunemiseks.

16

Väärtusliku püsirohuma sailitamise toetus

- Toetust **80 eurot** hektari kohta antakse ekspertide poolt inventeeritud väljaspool kaitstavaid alasid asuvatele pärandniitudele.
- Toetust **50 eurot** hektari kohta aastas antakse ekspertide poolt inventeeritud v artuslikele p sirohumaadele.
- **Inventuuride käigus tekib pärandniitude ja v artuslike püsirohumaade kaardikiht, mille alusel saab toetust küsida.**
- Tootjatele koostatakse juhend v artuslike püsirohumaade ära tundmiseks ja **tekitatakse võimalus anda teada oma potentsiaalselt v artuslikest p sirohumaadest** ning seejärel need maad inventeeritakse.
- Toetust ei anta pärandniidu hooldamise toetuse õiguslikele aladele.

17

V artusliku püsirohuma sailitamise toetuse nõuded

- V artuslike püsirohumaad ja p randniite väljaspool kaitstavaid alasid hooldatakse **niitmise ja/või karjatamise teel.**
- V artuslikud püsirohumaad ja pärandniidud väljaspool kaitstavaid alasid **tuleb hoida kohustuseperioodi kestel rohukamaras.**
- Rohukamara all hoidmine tähendab, et **maad ei k nta, kultiveerita, koorita, randaalita, freesita ega teostata muid t id**, mis kahjustavad rohukamarat.
- **Väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine on keelatud.**
- Rohukamara kahjustamine  lekarjatamisega on keelatud.
- Rohuma hekseldamisele seatakse ajaline piirang.

18

